

Tikpat kā nezināms novadnieks

1940. gads stipri izretināja mūsu kultūras darbinieku rindas. Tas paņēma arī novada literatūrvēsturniekus Melkulu Apeļu un Viktoru Munduru—Skuju.

Viktors Mundurs (pseudonīms Viktors Skuja) ir dzimis 1914. gada 10. jūnijā Līvānu pagasta Augšmuktās. Izglītību viņš ieguva Aglonas ģimnāzijā, kuru pabeidzot, 1933. gada rudenī iestājās Rīgas arhidiecēzes katoļu teoloģijas augstskolā, kur studēja divus gadus. Pēc tam viņš iestājās Latvijas universitātes filoloģijas un filozofijas fakultātes vēstures nodaļā un darbojās latviešu katoļu studentu bied-

riībā «Fraternitas Catholica». 1938. gadā nodibinoties teoloģijas fakultātei universitātē, V. Mundurs—Skuja strādāja par tās kancelejas darbvedi, kur darbojās līdz pat fakultātes likvidēšanai.

Pēc tam viņš bija dabūjis darbu Rīgā Valsts bibliotēkā. Bet tad pienāca latviešu tautas lielā izvešanas diena, un V. Munduram—Skujam bija jāuzsāk sāpju ceļš uz Padomju Krieviju.

Savu literāro darbību V. Mundurs—Skuja ir sācis jau ģimnāzijas gados ar dzejoļiem, kas ievietoti katoļu jaunatnes mēnešrakstā «Sauliete». Kad 1930. gadā Ag-

lonas ģimnāzijas direktora A. Broka rokās pāriet «Zīdūņa» redakcija, V. Mundurs—Skuja kļūst par aktīvu tā līdzstrādnieku. Sākumā publicē dzejoļus, bet vēlāk — stāstus, tēlojumus un apceres par literatūras un citām kultūras parādībām, kļūstot drīz vien par vienu no galvenajiem žurnāla sleju aizpildītājiem.

Aizejot uz teoloģijas augstskolu, viņš savas literāra gaitas nepārtrauc, bet turpina publicēties «Saulietē», «Zīdūnī», «Gaismā», «Latgolas Vordā» un «Katoļu Dzīvē», «Latgolas Vorda»

lasītājiem bija ierasts uz katriem lielākajiem svētkiem lasīt Viktora Skujas stāstu. Viņa stāstos ir nemāksloti tēlota lauku cilvēku vienkārsā dzīve ar visām bēdām un priekiem, bet tēlojuma veids parasti ir tik silts un maigs, ka nemanot rodas vēlšanās dzīvot, priecāties un pārvarēt grūtības kopā ar stāstā atveidotajiem cilvēkiem.

1943. gadā Daugavpilī Vladislava Loča izdevniecībā St. Sauša sakārtojumā iznāca Viktora Mundura «Stosti» trīs tūkstoši lielā metienā.

V. ROMANOVSKIS